

พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

Behavior of Food Waste Management by Community in Phuket Municipality

ปิ่นรัตน์ สิริพันธ์พงศ์

คณะศิลปศาสตร์, มหาวิทยาลัยราชพฤกษ์ (ศูนย์ภูเก็ต), pisiri@rpu.ac.th

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชน 2) เปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนจำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชน และ 4) เสนอแนะแนวทางการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต กลุ่มตัวอย่าง คือ ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดการขยะอาหาร ตั้งแต่ต้นทาง กลางทาง และปลายทาง ได้แก่ ประชาชน หัวหน้าชุมชน 17 ชุมชน และ เจ้าหน้าที่กลุ่มงานสิ่งแวดล้อมเทศบาลนครภูเก็ต โดยใช้แบบสัมภาษณ์แบบเจาะจงจำนวน 57 คน เพื่อตอบวัตถุประสงค์ของการวิจัยให้ครอบคลุม แล้วใช้สถิติเชิงพรรณนา คือ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้วยค่า Chi-square เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลเชิงเนื้อหา (Content Analysis) ผลการวิจัยพบว่า

1. พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชน คือ ขยะอาหารถูกจัดการตั้งแต่ต้นทางโดยภาชนะคัดแยก การติดป้ายประชาสัมพันธ์ พบว่ามี 2 ชุมชน คือ ชุมชนสะพานร่วม 2 และชุมชนหลังศาลากลาง มีการคัดแยกขยะอาหารนำไปทำน้ำหมักชีวภาพ และหมักทำปุ๋ยในถังหมักแบบเติมอากาศในครัวเรือน (ถังไม่มีวันเต็มเต็ม) ซึ่งเห็นผลในรูปธรรมชัดเจนที่สุด

2. ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตทั้ง 5 ประเด็น ได้แก่ การกำจัดขยะอาหาร การคัดแยกขยะอาหาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหาร การวางแผนลดขยะอาหาร แนวทางการกำจัดขยะอาหาร พบว่าพฤติกรรมอยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .18

3. ผลการเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคลด้าน 5 ด้าน ได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน พบว่า เพศ อายุ อาชีพ รายได้ต่อเดือนกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตไม่มีความแตกต่างทางสถิติ ($p > 0.05$) ส่วนด้านระดับการศึกษาพบความแตกต่างทางสถิติ ($p < 0.05$)

4. ขยะอาหารหากคัดแยกตั้งแต่ต้นทางก่อให้เกิดประโยชน์อย่างยิ่งขึ้นส่งผลดีต่อเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม โดยขยะอาหารที่สภาพดีควรนำไปใช้ประโยชน์โดยตรง เช่น การนำไปเป็นอาหารสัตว์ หากเสียสภาพควรนำไปหมักแบบไร้อากาศเพื่อผลิตก๊าซชีวภาพ และหมักปุ๋ยเพื่อนำไปใช้ประโยชน์ในเทศบาลนครภูเก็ตต่อไป

คำหลัก: พฤติกรรมจัดการขยะ ขยะอาหาร เทศบาลนครภูเก็ต

Abstract

This research aimed to 1) study the behavior of food waste management in communities, 2) compare the behavior of food waste management in communities classified by personal factors, 3) study the relationship between personal factors and food waste management behavior in communities, and 4) recommend food waste management in communities in Phuket City Municipality. The sample group was people involved in food waste management from the beginning, middle, and end, including the public, community leaders of 17 communities, and officers of the Phuket City Municipality Environmental Group. A purposive interview was conducted with 57 people to comprehensively answer the research objectives. Descriptive statistics were used, namely, mean, standard deviation, and Chi-square test for the relationship between variables to analyze the data in terms of content analysis. The results of the research found that:

1. The community's food waste management behavior is that food waste is managed from the beginning by sorting containers and putting up public relations signs. It was found that there were 2 communities, Saphan Ruam 2 Community and the Community behind the City Hall, that separated food waste to make organic fermented water and fermented it into fertilizer in household aerated compost bins (the bins are never full), which showed the most obvious tangible results.

2. The behavioral level of food waste management in communities in Phuket City Municipality in all 5 issues, namely food waste disposal, food waste sorting, food waste awareness campaign, food waste reduction planning, food waste disposal guidelines, found that the behavior was at a moderate level with a mean value of 2.34 and a standard deviation of .18.

3. The results of the comparison of personal factors in 5 areas: gender, age, occupation, education level, monthly income, found that gender, age, occupation, monthly income and food waste management behavior of communities in Phuket Municipality were not statistically different ($p > 0.05$). As for education level, there were statistical differences ($p < 0.05$).

4. Food waste, if separated from the beginning, will create sustainable benefits that benefit the economy, society, and the environment. Food waste that is in good condition should be directly used, such as animal feed. If it is spoiled, it should be anaerobically fermented to produce biogas and composted for further use in Phuket Municipality.

Keywords: Waste management behavior, food waste, Phuket Municipality

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

ขยะอาหารไม่ใช่เรื่องส่วนตัวแต่กลายเป็นปัญหาในสังคม เศษอาหารเหลือทิ้งมีใช้เพียงแต่ในระดับครอบครัวเท่านั้น หากแต่ยังมาจากหลากหลายแห่งทั้งจากร้านอาหาร ซูเปอร์มาร์เก็ต การจัดเลี้ยงในโรงแรม ทั้งในประเทศพัฒนาแล้ว และกำลังพัฒนา ในแต่ละปีมีอาหารที่ถูกทิ้งทั่วโลกมากถึง 1.3 พันล้านตัน หรือราว 1 ใน 3 ของอาหารที่ผลิตให้มนุษย์บริโภค (Gustavsson et al., 2011) ส่งผลด้านสิ่งแวดล้อม โดยเฉพาะการปล่อยก๊าซเรือนกระจก (สาคร ศรีมุข, 2564) ในขณะที่ผลการศึกษาจาก Institution of Mechanical Engineers ระบุว่าอาหารที่ผลิตขึ้นทั้งหมดบนโลกนี้ต้องสูญเสียและกลายเป็นขยะถึงร้อยละ 30-50 โดยไม่ได้ตกถึงท้องมนุษย์เลย (Institution of Mechanical Engineers, 2013) ในขณะที่มีประชากรทั่วโลกต้องเผชิญความหิวโหยถึง 870 ล้านคน หรือประชากรโลก 1 ใน 8 คน ยังอดอยากและขาดแคลนอาหารอยู่ (UN News Center, 2012) อาหารที่ถูกทิ้งดังกล่าวไม่เพียงแต่สิ้นเปลืองทรัพยากรที่ใช้เพาะปลูก เช่น ที่ดิน น้ำ พลังงาน และปัจจัยการผลิตอื่น ๆ แต่ยังรวมถึงการสูญเสียมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยเปล่าประโยชน์อีกด้วย การให้ความรู้เพื่อสร้างความตระหนักเกี่ยวกับผลกระทบของขยะอาหารต่อสิ่งแวดล้อม จึงเป็นสิ่งสำคัญโดยผู้กำหนดนโยบายอย่างภาครัฐควรกำหนด หรือออกข้อบังคับที่ส่งเสริมการลดการสร้างขยะอาหาร ในขณะที่ภาคธุรกิจควรเน้นการสื่อสารผ่านกิจกรรมทางการตลาดที่ช่วยสร้างความตระหนักให้แก่ผู้บริโภคและท้ายที่สุด ภาคครัวเรือนควรได้รับการสนับสนุนจากทุกภาคส่วนในการผลักดันให้เกิดระบบนิเวศที่ช่วยส่งเสริมให้เกิดการลดการสร้างขยะอาหาร (สุชานาฏ อเนกนพรัตน์, 2565) สำหรับประเทศไทยขยะอาหารเป็นปัญหาสำคัญของการจัดการขยะโดยเฉพาะในเขตเมือง และจังหวัดท่องเที่ยว เทศบาลนครภูเก็ต

จังหวัดภูเก็ตเป็นจังหวัดที่มีชื่อเสียงด้านการท่องเที่ยว ซึ่งทำรายได้ให้กับประเทศไทยสำหรับปี 2567 จังหวัดภูเก็ตทำรายได้เป็นอันดับเป็นอันดับ 2 รองจาก กรุงเทพมหานคร ก่อให้เกิดรายได้ 437,808 ล้านบาท (กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา, 2568) การมาเยือนจำนวนมากของนักท่องเที่ยวก่อให้เกิดขยะเป็นเงาตามตัว โดยเฉพาะขยะอาหารที่ต้องจัดอาหารไว้ต้อนรับนักท่องเที่ยวให้เพียงพอ ที่ผ่านมามีประเทศไทยไม่มีการรณรงค์ลดการสูญเสียอาหารในครัวเรือนก่อนที่จะเป็นขยะอย่างจริงจัง มักมีแต่การรณรงค์คัดแยกขยะรีไซเคิล จนทำให้ปัจจุบันนี้น้อยลงอย่างเห็นได้ชัด แต่ปริมาณขยะอาหารกลับมีแนวโน้มสูงขึ้น อันเนื่องจากสังคมขาดความรู้ ความเข้าใจ การทิ้งขว้างอาหารซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญก่อขยะอาหารทั้งที่ยังไม่ได้บริโภคและทิ้งโดยไม่ตั้งใจ ซึ่งสิ่งเหล่านี้ล้วนเกิดขึ้นในครัวเรือนและสามารถแก้ไขหรือปรับปรุงให้ดีขึ้นได้ โดยการให้ความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนที่ทำให้เกิดการสูญเสียอาหารและการเกิดขยะอาหารในครัวเรือน และรณรงค์สร้างความตระหนักให้กับชุมชนเพื่อนำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรม (ภัทรานิษฐ์ ศรีจันทร์หาพันธุ์, 2559) การศึกษาในครั้งนี้จึงมุ่งศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในจังหวัดภูเก็ตเพื่อก่อให้เกิดความตระหนักในการบริหารจัดการขยะอาหารให้เกิดประโยชน์และถูกหลักวิชาการ

ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ตครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลตลาดเหนือและตำบลตลาด มีพื้นที่รับผิดชอบรวม 12 ตารางกิโลเมตร จำนวนประชากรและบ้านเรือนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต มีบ้านทั้งหมดในเขตพื้นที่รับผิดชอบ 23,394 หลังคาเรือน มีประชากรทั้งหมด 75,536 คน (รวมทั้งบุคคลที่ไม่ได้สัญชาติไทยด้วย) แบ่งเป็น ชาย 34,760 คน หญิง 40,776 คน ความหนาแน่นของประชากรอยู่ที่ 6,294 คน/ตารางกิโลเมตร และอัตราการเพิ่มขึ้นของประชากร ตั้งแต่ปี 2546 - 2547 ร้อยละ 1.81 อาณาเขต ทิศเหนือและทิศตะวันออกจดตำบลรัชฎา ทิศใต้และทิศตะวันตกจดตำบลวิชิต (เทศบาลนครภูเก็ต, 2568)

การบริหารจัดการขยะมูลฝอยของเทศบาลนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ตเป็นศูนย์การจัดการขยะมูลฝอยรวมทั้งจังหวัดภูเก็ต เริ่มจากในทุกปีจะมีการตราเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีแผนบริหารงานมีก่จัดสรรงบประมาณประเด็นการจัดการมูลฝอยในแผนงานเศษและชุมชนประจำปี งานกำจัดขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล โดยแบ่งออกเป็น ต้นทาง ระหว่างทาง และปลายทาง งานการแผนงานเศษและชุมชน ดังภาพ 1

ภาพ 1 การบริหารจัดการขยะมูลฝอย เทศบาลนครภูเก็ต

ปริมาณขยะมูลฝอยในเขตเทศบาลนครภูเก็ต

เทศบาลนครภูเก็ตจากข้อมูลกลุ่มงานสิ่งแวดล้อม สำนักการช่าง เทศบาลนครภูเก็ตได้ทำการจดบันทึกปริมาณขยะมูลฝอยไว้เมื่อจำแนกในเขตเทศบาลนครภูเก็ต โดยในปี พ.ศ. 2563 มีขยะเกิดขึ้นทั้งหมด 50,391.08 ตันต่อปี หรือประมาณ 138.05 ตันต่อวัน แบ่งออกเป็น ขยะทั่วไป 45,535.89 ตันต่อปีขยะอินทรีย์ 2,387.87 ตันต่อปี ขยะรีไซเคิล 1,448.30 ตันต่อปี

ตาราง 1 ทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะอาหาร

ผู้วิจัย	ประเด็นที่ศึกษา	แนวทางการจัดการที่เสนอแนะ
ภัทรานิษฐ์ ศรีจันทร์พันธุ์ (2559)	ประเทศไทยไม่มีการรณรงค์ลด การสูญเสียอาหารในครัวเรือน อย่างจริงจัง ทำให้ปริมาณขยะ มีแนวโน้มทั้งที่ยังไม่ได้บริโภค และทิ้งโดยไม่ตั้งใจ	การลดขยะอาหารในครัวเรือนแบบครบวงจร ควรยึด หลักการจัดการก่อนจะเป็นขยะอาหาร ยังเป็นการลด ค่าใช้จ่าย รณรงค์สร้างความตระหนักให้กับชุมชน เพื่อ นำไปสู่การปรับเปลี่ยนพฤติกรรมทุกครัวเรือน
Srijuntrapun, P. (2018)	อยุธยาเป็นเมืองมรดกโลก ประชาชนค่อนข้างกังวลในการ จัดการและแยกขยะ จาก การศึกษามีการแยกขยะ แต่ไม่ แยกขยะอาหารก่อนทิ้งลงสู่	กลยุทธ์ด้านขยะอาหารที่ควรนำมาใช้คือการผลิตก๊าซ ชีวภาพ หรือหมักทำปุ๋ยจากขยะอาหารชุมชน ซึ่งการจัดการ กับของเสียนั้นควรมีรูปแบบและแผนการในการคัดแยก ผ่านการมีส่วนร่วมของประชาชน เนื่องกระบวนการมีส่วนร่วม มีความสำคัญในการแก้ปัญหาขยะของชุมชน
พินาฏ คิตติ และคณะ (2567)	พฤติกรรมการบริโภคและการ จัดการขยะอาหารในภาคใต้ และทราบถึงปัจจัยที่มีอิทธิพล ต่อพฤติกรรมการจัดการขยะ อาหาร	ประชาชนในภาคใต้ผลิตขยะอาหารประมาณ 100-500 กรัม/คน/วัน ส่วนมากเกิดจากการประกอบอาหาร พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารด้านการป้องกัน การ จัดสรรอาหารที่ยังเกิดประโยชน์ และกำจัดอยู่ในระดับปาน กลาง การนำมาเพื่อเป็นพลังงานยังมีน้อย เพศเป็นปัจจัย สำคัญมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะอาหาร ซึ่งการ ปรับเปลี่ยนพฤติกรรมจะสามารถลดการเกิดขยะอาหาร ให้ยั่งยืนได้

ซึ่งจากการศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องจึงทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของ ชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต เนื่องจากจังหวัดภูเก็ตเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกสร้างรายได้ให้กับประเทศในแต่ละปีเป็นจำนวนมาก ดังนั้นในการวิจัยเรื่องนี้จึงมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชน ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต เนื่องจากองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนหลัก ในการจัดการขยะมูลฝอย

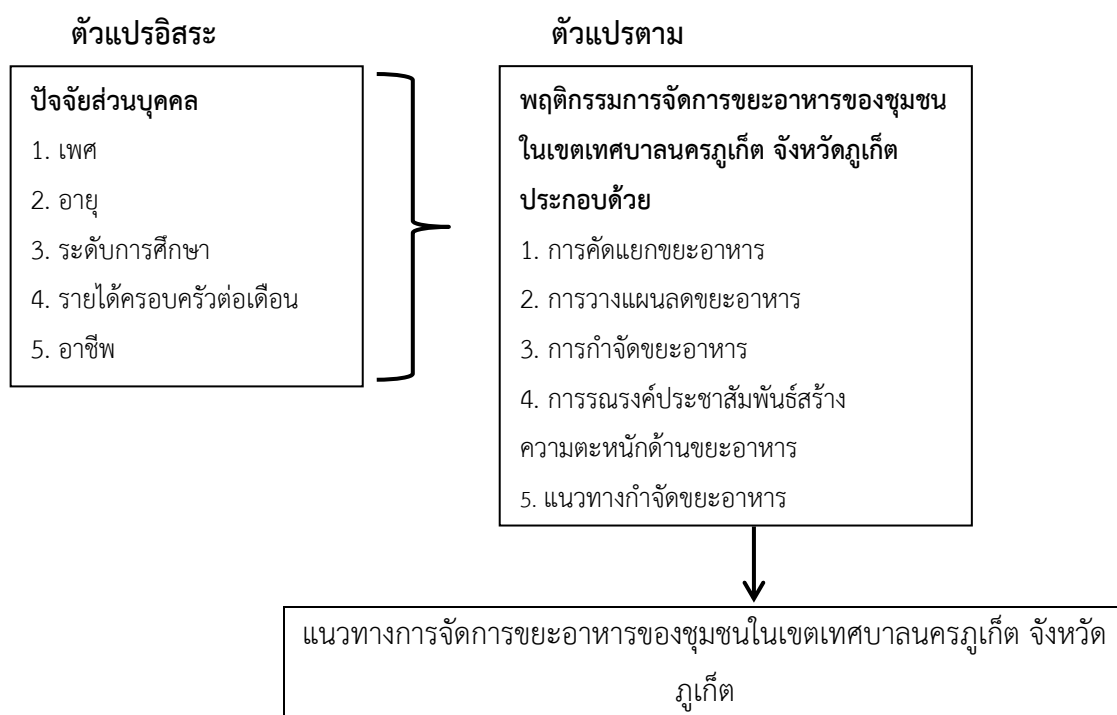
วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
2. เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขต เทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต
4. เพื่อเสนอแนะแนวทางการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เป็นแนวทางส่งเสริมพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตให้มีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น รวมทั้งนำไปประยุกต์กับชุมชนอื่นที่มีบริบทใกล้เคียงกัน
2. ได้ทราบความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล อันส่งผลต่อพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต เพื่อเสนอแนะแนวทางหรือปรับปรุงการจัดการขยะอาหารให้มีประสิทธิภาพและยั่งยืนขึ้น

กรอบแนวคิด

ภาพ 2 กรอบแนวคิดในการวิจัย

ระเบียบวิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ร่วมกับการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยเก็บรวบรวมข้อมูลโดยการสัมภาษณ์ และการสนทนากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ได้แก่ หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนส่งมูลฝอย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่จากชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการสังเกตการณ์การดำเนินการจัดการขยะอาหาร

ประชากรและกลุ่มตัวอย่างในการวิจัย

กลุ่มผู้ให้ข้อมูลหลักจำนวน 57 คน วิธีการเลือกตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling) โดยเป็นบุคคลที่มีส่วนเกี่ยวข้องในขั้นการจัดการขยะอาหารซึ่งในการวิจัยนี้ใช้กับกลุ่มเป้าหมายในการสัมภาษณ์ แบ่งออกเป็น 2 กลุ่มคือ

1. ภาคผู้เกี่ยวข้องจากเทศบาลนครภูเก็ต ได้แก่ หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนส่งมูลฝอย เฉพาะที่ดำรงตำแหน่งมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี รวมจำนวน 6 คน
2. ภาคประชาชน ได้แก่ ประชาชน หัวหน้าชุมชน เฉพาะที่อาศัยอยู่ในชุมชนไม่ต่ำกว่า 2 ปี ใน 17 ชุมชน คือ ชุมชนหลังห่อประชุม ชุมชนหลังศาลากลาง ชุมชนถนนหลวงพ้อ ชุมชนแสนสุข ชุมชนสุทัศน์ ซอย 2 ชุมชนสามัคคี สามกอง ชุมชนสะพานร่วมพูนผล 1 ชุมชนสะพานร่วมพูนผล 2 ชุมชนร่วมน้ำใจ ชุมชนซีเด็กรา ชุมชนซอยตันโพธิ์ ชุมชนชุมชนน้ำรัศ ชุมชนโกมารภักย์ ชุมชน 131 ชุมชน 40 ห้อง ชุมชนซอยกอไผ่ ชุมชนอ่าวเก็ม ชุมชนละ 3 คน รวมจำนวน 51 คน

การวิเคราะห์ข้อมูล

โดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) อธิบายลักษณะต่าง ๆ ของกลุ่มประชากรเป้าหมาย โดยทำการเก็บรวบรวมข้อมูลเนื้อหาจากการสัมภาษณ์ และการสนทนากับผู้ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เจ้าหน้าที่เทศบาลที่ทำหน้าที่จัดเก็บ และขนส่งมูลฝอย ผู้นำชุมชน และประชาชนในพื้นที่จากชุมชนต่าง ๆ รวมทั้งการสังเกตการณ์การดำเนินการจัดการขยะอาหาร ในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

1. อธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่างโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือ ค่าร้อยละ (percentage)
2. อธิบายระดับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะมูลฝอยของประชาชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ตโดยใช้สถิติเชิงพรรณนา (descriptive statistics) คือค่าเฉลี่ย (mean) และใช้สถิติทดสอบความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปร คือ การหาค่า Chi-square

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยนี้ใช้เครื่องมือในการวิจัยคือแบบสัมภาษณ์โดยแบ่งเนื้อหาออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อคำถามเกี่ยวกับปัจจัยส่วนบุคคล และคำถามทั่วไปที่เกี่ยวข้อง จำนวน 8 ข้อ ได้แก่ ข้อคำถามเกี่ยวกับเพศ อายุ ระดับการศึกษา รายได้ครอบครัวต่อเดือน และอาชีพ จำนวนถึงขยะอาหาร ปริมาณขยะอาหาร และลักษณะการทิ้งขยะอาหาร เป็นแบบตรวจสอบรายการ (Check list)

ตอนที่ 2 ข้อคำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต 5 ประเด็น ได้แก่ การกำจัดขยะอาหาร การคัดแยกขยะอาหาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักรู้ด้านขยะอาหาร การวางแผนลดขยะอาหาร แนวทางการกำจัดขยะอาหาร ประเด็นละ 5 ข้อ จำนวน 25 ข้อ โดยมีมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) และแปลความหมายค่าเฉลี่ยโดยใช้เกณฑ์ของ อภินันท์ จันตะนิ (2547: 5) ดังนี้

4.50 - 5.00	หมายถึง	พฤติกรรมมากที่สุด
3.50 - 4.49	หมายถึง	พฤติกรรมมาก
2.50 - 3.49	หมายถึง	พฤติกรรมปานกลาง
1.50 - 2.49	หมายถึง	พฤติกรรมน้อย
1.00 - 1.49	หมายถึง	พฤติกรรมน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับปัญหาและการแก้ไขประเด็นขยะอาหาร 3 ประเด็น คือ การดำเนินการประเด็นขยะอาหาร ปัญหาเกี่ยวกับขยะอาหาร และแนวทางและวางแผนแก้ไขปัญหเกี่ยวกับขยะอาหาร

การตรวจสอบคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยจะหาคุณภาพเครื่องมือ ดังนี้

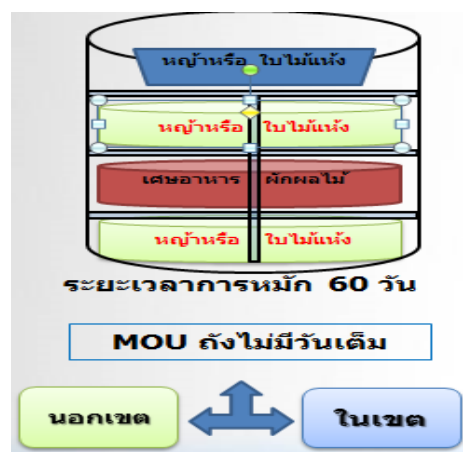
1. การหาความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) และความสอดคล้องระหว่างวัตถุประสงค์การวิจัยกับข้อคำถามที่สร้างขึ้น (Index of Item-Objective Congruence: IOC) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญประเด็นการสิ่งแวดล้อมและประเด็นการวิจัย กำหนดเกณฑ์ไว้ที่แต่ละข้อมีค่า 0.70 ซึ่งอยู่ในระดับที่ยอมรับได้และสามารถนำไปใช้ได้

2. การหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) ของแบบสอบถาม โดยทำการทดสอบกับกลุ่มตัวอย่างและคำนวณหาค่าความเชื่อมั่นโดยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จำนวน 20 ชุด โดยได้ค่าสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach Coefficient Alfa) เท่ากับ 0.88

ผลการวิจัย

วัตถุประสงค์ข้อที่ 1 พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต

ปริมาณขยะอาหารรวมทั้งขยะอินทรีย์ที่เกิดขึ้นจากข้อมูลจากกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมใน พบว่าขยะอินทรีย์เกิดขึ้นประมาณ 159,440 กิโลกรัม ถูกหมักทำปุ๋ย อาหารสัตว์ องค์กรที่เกี่ยวข้องกับการจัดการขยะ โดยมีมูลนิธิเพื่อสิ่งแวดล้อมภูเก็ตซึ่งเป็นองค์กรอิสระทำงานร่วมกับเทศบาลนครภูเก็ตและได้มีการแจกถังหมักอินทรีย์แบบเติมอากาศในครัวเรือน (ถังไม่มีวันเต็ม) เต็มเพื่อใช้กำจัดเศษอาหารเพื่อใช้ผลิตปุ๋ยหมักใช้ในครัวเรือน ดังภาพ 3

ภาพ 3 ถังหมักอินทรีย์แบบเติมอากาศในครัวเรือน (ถังไม่มีวันเต็มเต็ม)

เทศบาลนครภูเก็ตได้นำขยะอินทรีย์และเศษใบไม้หมักปุ๋ย โดยการหมักวิธีวิศวกรรมแม่โจ้เอนึ่งแบบไม่พลิกกลับกองใช้ระยะเวลาหมัก 60 วัน แล้วนำไปใช้ปรับปรุงทัศนียภาพในเทศบาลนครภูเก็ต ขยะอาหารและขยะอินทรีย์ไปใช้ประโยชน์พบว่าการใช้ประโยชน์ที่เห็นได้ชัดเจน คือ การนำหมักเป็นน้ำหมักชีวภาพ ดังภาพ 4

ภาพ 4 จุดทำน้ำหมักชีวภาพ ณ ชุมชนสะพานร่วม และชุมชนหลังศาลากลาง

วัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เพื่อเปรียบเทียบพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต จำแนกตามปัจจัยส่วนบุคคล

ระดับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตเมื่อพิจารณาทั้ง 5 ประเด็น พบว่าการกำจัดขยะอาหารโดยรวมส่วนใหญ่ อยู่ในระดับปานกลางค่าเฉลี่ยเท่ากับ 2.34 ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ .18 ได้แก่ พฤติกรรมในการกำจัดขยะอาหาร และแนวทางกำจัดขยะอาหาร รองลงมาเป็นระดับน้อย ได้แก่ พฤติกรรมในการคัดแยกขยะอาหาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหาร และการวางแผนลดขยะอาหาร ดังตาราง 2

ตาราง 2 พฤติกรรมการจัดการขยะอาหาร

พฤติกรรมในการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต	ค่าเฉลี่ย ($\bar{x}$)	SD	ระดับ
1. การกำจัดขยะอาหาร	2.68	0.33	ปานกลาง
2. การคัดแยกขยะอาหาร	2.08	0.31	
3. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหาร	2.00	0.47	น้อย
4. การวางแผนลดขยะอาหาร	2.11	0.44	น้อย
5. แนวทางการกำจัดขยะอาหาร	2.34	0.18	น้อย

การเปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ประเด็นระดับการศึกษาเกี่ยวกับพฤติกรรมในการจัดการขยะอาหารทั้ง 5 ประเด็น คือ การกำจัดขยะอาหาร การคัดแยกขยะอาหาร การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหาร การวางแผนลดขยะอาหาร แนวทางการกำจัดขยะอาหาร พบว่าปัจจัยส่วนบุคคลด้าน เพศ อายุ รายได้ต่อ

เดือน อาชีพ ไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ($p > 0.05$) พบมีความแตกต่างทางสถิติระหว่างระดับการศึกษาและการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหารมีค่า ($p < 0.05$) ดังตาราง 3

ตาราง 3 เปรียบเทียบปัจจัยส่วนบุคคล ประเด็นระดับการศึกษา

พฤติกรรมการจัดการขยะอาหาร		Sum of Squares	df	Mean Square	F	Sig.
1. การกำจัดขยะอาหาร	Between Groups	.155	2	.078	.699	.502
	Within Groups	5.994	54	.111		
	Total	6.149	56			
2. การคัดแยกขยะอาหาร	Between Groups	.236	2	.118	1.264	.291
	Within Groups	5.033	54	.093		
	Total	5.269	56			
3. การรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักประเด็นขยะอาหาร	Between Groups	1.865	2	.933	4.892*	.011
	Within Groups	10.295	54	.191		
	Total	12.160	56			
4. การวางแผนลดขยะอาหาร	Between Groups	.662	2	.331	1.735	.186
	Within Groups	10.304	54	.191		
	Total	10.966	56			
5. แนวทางการกำจัดขยะอาหาร	Between Groups	.808	2	.404	1.224	.302
	Within Groups	17.811	54	.330		
	Total	18.619	56			
รวม	Between Groups	.016	2	.008	.240	.787
	Within Groups	1.802	54	.033		
	Total	1.818	56			

วัตถุประสงค์ ข้อที่ 3 เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลและพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตจังหวัดภูเก็ต

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ กับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนของท่านมีถึงขยะสำหรับแยกเศษอาหารไว้ภายในบ้านมีความแตกต่างทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยบุคคลที่อายุ 30-40 ปีมีระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 50 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 25.7 และระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 22.2 บุคคลที่อายุ 41-50 ปีมีระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 72.2 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 40 และบุคคลที่อายุสูงกว่า 50 ปีมีระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 50 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 34.3 และ ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 5.6 ดังตาราง 4

ตาราง 4 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนของท่านมีถึงขยะสำหรับแยกเศษอาหารไว้ภายในบ้าน

ปัจจัยส่วนบุคคล	ชุมชนมีถึงขยะสำหรับแยกเศษอาหารไว้ภายในบ้าน					ค่าสถิติ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. เพศ						$\chi^2 = .233$
- หญิง	10 (55.6%)	17 (48.6%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 2
- ชาย	8 (44.4%)	18 (51.4%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	p = .890
2. อายุ						$\chi^2 = 10.261$
- อายุ 30-40 ปี	4 (22.2%)	9 (25.7%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 4
- อายุ 41-50 ปี	13 (72.2%)	14 (40.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	p = .036*
- อายุสูงกว่า 50 ปี	1 (5.6%)	12 (34.3%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
3. ระดับการศึกษา						$\chi^2 = 5.212$
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	7 (38.9%)	14 (40.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 4
- ปริญญาตรี	7 (38.9%)	12 (34.3%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	p = .266
- สูงกว่าปริญญาตรี	4 (22.2%)	9 (25.7%)	3 (75.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
4. รายได้ครอบครัว						$\chi^2 = 1.729$
- ต่ำกว่า 15,000 บาท	2 (11.1%)	5 (14.3%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 4
- 15,000-30,000 บาท	8 (44.4%)	12 (34.3%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	p = .786
- สูงกว่า 30,000 บาท	8 (44.4%)	18 (51.4%)	3 (75.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
5. อาชีพ						$\chi^2 = 5.810$
- รับจ้าง	7 (38.9%)	7 (20.0%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 6
- ค้าขาย	5 (27.8%)	11 (31.4%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	p = .445
- รับราชการ	5 (27.8%)	8 (22.9%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
- ธุรกิจส่วนตัว	1 (5.6%)	9 (25.7%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนของท่าน มีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลกระทบประเด็นขยะอาหาร 5 ข้อได้แก่ เพศ อายุ ระดับ การศึกษารายได้ครอบครัวต่อเดือน อาชีพ พบว่าพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารชุมชนว่าชุมชนของท่านมีการ รณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลกระทบประเด็นขยะอาหารมีความแตกต่างทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยบุคคลที่มีอาชีพรับจ้างมีระดับพฤติกรรมมากร้อยละ 75 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 30 และระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 26.1, บุคคลที่มีอาชีพค้าขายมีระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 47.8 รองลงมาเป็น ระดับพฤติกรรมมากร้อยละ 25ระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 20 ระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 20, บุคคล ที่มีอาชีพรับราชการมีระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 50 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 30

และ ระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 8.7 ,บุคคลที่มีอาชีพธุรกิจส่วนตัวมีระดับพฤติกรรมน้อยที่สุดร้อยละ 30 รองลงมาเป็นระดับพฤติกรรมปานกลางร้อยละ 20 และระดับพฤติกรรมน้อยร้อยละ 17.4 ดังตาราง 5

ตาราง 5 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนของท่านมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลกระทบประเด็นขยะอาหาร

ปัจจัยส่วนบุคคล	ชุมชนมีการรณรงค์ประชาสัมพันธ์สร้างความตระหนักถึงผลกระทบ ประเด็นขยะอาหาร					ค่าสถิติ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. เพศ						$\chi^2 = 1.574$
- หญิง	5 (50.0%)	10 (43.5%)	11 (55.0%)	3 (75.0%)	0 (0.00%)	df = 3
- ชาย	5 (50.0%)	13 (56.5%)	9 (45.0%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	p = .665
2. อายุ						$\chi^2 = 2.601$
- อายุ 30-40 ปี	2 (20.2%)	5 (21.7%)	6 (30.0%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	df = 6
- อายุ 41-50 ปี	5 (50.0%)	11 (47.8%)	9 (45.0%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	p = .857
- อายุสูงกว่า 50 ปี	3 (30.0%)	7 (30.4%)	5 (25.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
3. ระดับการศึกษา						$\chi^2 = 5.853$
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	6 (60.0%)	7 (30.4%)	8 (40.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 4
- ปริญญาตรี	3 (30.0%)	8 (34.8%)	7 (45.5%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	p = .440
- สูงกว่าปริญญาตรี	1 (10.0%)	8 (34.8%)	5 (25.0%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	
4. รายได้ครอบครัวต่อเดือน						$\chi^2 = 1.368$
- ต่ำกว่า 15,000 บาท	1 (10.0%)	3 (13.0%)	3 (15.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 6
- 15,000-30,000 บาท	3 (30.0%)	8 (34.8%)	8 (40.0%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	p = .968
- สูงกว่า 30,000 บาท	6 (60.0%)	12 (52.2%)	9 (45.0%)	2 (50.0%)	0 (0.00%)	
5. อาชีพ						$\chi^2 = 17.619$
- รับจ้าง	0 (0.0%)	6 (26.1%)	6 (30.0%)	3 (75.0%)	0 (0.00%)	df = 9
- ค้าขาย	2 (20.0%)	11 (47.8%)	4 (20.0%)	1 (25.0%)	0 (0.00%)	p = .040*
- รับราชการ	5 (50.0%)	2 (8.7%)	6 (30.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	
- ธุรกิจส่วนตัว	3 (30.0%)	4 (17.4%)	4 (20.0%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ผลการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนควรมีถึง
ขยะแยกเพื่อเป็นจุดรวบรวมขยะอาหารนำไปจัดการต่อไป 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ระดับการศึกษารายได้ครอบครัว

ต่อเดือน อาชีพ พบว่าชุมชนควรมีถึงขยะแยกเพื่อเป็นจตุรรวบรวมขยะอาหารนำไปจัดการต่อไปมีความแตกต่างทางสถิติ ($p < 0.05$) โดยพบความแตกต่างในส่วนของ อายุ การศึกษา อาชีพ ดังตาราง 6

ตาราง 6 ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยส่วนบุคคลกับพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารว่าชุมชนของท่านควรมีถึงขยะแยกเพื่อเป็นจตุรรวบรวมขยะอาหารนำไปจัดการต่อไป

ปัจจัยส่วนบุคคล	ชุมชนควรมีถึงขยะแยกเพื่อเป็นจตุรรวบรวมขยะอาหารนำไปจัดการต่อไป					ค่าสถิติ
	น้อยที่สุด	น้อย	ปานกลาง	มาก	มากที่สุด	
1. เพศ						$X^2 = 3.747$
- หญิง	3 (37.5%)	6 (75.0%)	12 (42.9%)	8 (61.5%)	0 (0.00%)	df = 3
- ชาย	5 (62.5%)	2 (25.0%)	16 (57.1%)	5 (38.5%)	0 (0.00%)	p = .290
2. อายุ						$X^2 = 12.646$
- อายุ 30-40 ปี	0 (0.00%)	4 (50.0%)	5 (17.9%)	6 (46.2%)	0 (0.00%)	df = 6
- อายุ 41-50 ปี	6 (75.0%)	4 (50.0%)	12 (42.9%)	5 (38.5%)	0 (0.00%)	p = .049*
- อายุสูงกว่า 50 ปี	2 (25.00%)	0 (0.00%)	11 (39.3%)	2 (15.4%)	0 (0.00%)	
3. ระดับการศึกษา						$X^2 = 11.977$
- ต่ำกว่าปริญญาตรี	3 (37.5%)	1 (12.5%)	14 (50.0%)	3 (23.1%)	0 (0.00%)	df = 6
- ปริญญาตรี	5 (62.5%)	3 (37.5%)	8 (28.6%)	4 (30.8%)	0 (0.00%)	p = .050*
- สูงกว่าปริญญาตรี	0 (0.00%)	4 (50.0%)	6 (21.4%)	6 (46.2%)	0 (0.00%)	
4. รายได้ครอบครัวต่อเดือน						$X^2 = 4.611$
- ต่ำกว่า 15,000 บาท	1 (12.5%)	1 (12.5%)	4 (14.3%)	1 (7.7%)	0 (0.00%)	df = 6
- 15,000-30,000 บาท	5 (62.5%)	4 (50.0%)	8 (28.6%)	4 (30.8%)	0 (0.00%)	p = .595
- สูงกว่า 30,000 บาท	2 (25.0%)	3 (37.5%)	16 (57.1%)	8 (61.5%)	0 (0.00%)	
5. อาชีพ						$X^2 = 20.499$
- รับจ้าง	3 (37.5%)	6 (75.0%)	6 (21.4%)	0 (0.00%)	0 (0.00%)	df = 9
- ค้าขาย	3 (37.5%)	1 (12.5%)	8 (28.6%)	6 (46.2%)	0 (0.00%)	p = .015*
- รับราชการ	0 (0.00%)	0 (0.00%)	10 (35.7%)	3 (23.1%)	0 (0.00%)	
- ธุรกิจส่วนตัว	2 (25.0%)	1 (12.5%)	4 (14.3%)	4 (30.8%)	0 (0.00%)	

*มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

วัตถุประสงค์ข้อที่ 4 เสนอแนะแนวทางการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ต จังหวัดภูเก็ต

ปัจจุบันเทศบาลนครภูเก็ตจัดการกับขยะอาหารเพียงบางส่วน โดยรับภาระในการจัดการขยะมูลฝอยลักษณะศูนย์ ขยะอาหารบางส่วนถูกจัดการตั้งแต่ต้นทาง จากผู้ประกอบการร้านอาหาร สถาบันการศึกษาเพื่อเป็น

อาหารสัตว์ นำมาทำปุ๋ยหมักและน้ำหมักชีวภาพ แต่ทว่ายังมีขยะอาหารปริมาณมากยังคงทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป ดังนั้น แนวทางที่ถูกต้องจึงควรยึดหลัก 3 Rs คือ Reduce Reuse Recycle ซึ่งหลักการนี้จะเกิดประสิทธิภาพสูง หากติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เคร่งครัดตามบริบทขยะอาหาร ดังนี้

Reduce คือ การลดขยะอาหารลงให้น้อยที่สุด โดยพยายามรณรงค์และทำความเข้าใจถึงอันตรายและผลกระทบของขยะอาหารตั้งแต่ต้นทาง การวางแผนจัดการซื้ออาหารเข้าบ้าน การปรุง การเก็บรักษา

Reuse คือ ขยะอาหารที่ยังไม่เสื่อมสภาพ หรือเน่าเสียไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยตรง เช่น นำไปเป็นอาหารสัตว์

Recycle คือ ขยะอาหารที่เสื่อมสภาพ ไปใช้ให้เกิดประโยชน์โดยนำไปทำปุ๋ยหมัก น้ำหมัก และก๊าซชีวภาพ

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

การเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกของจังหวัดภูเก็ตทำให้เกิดการหลั่งไหลของนักท่องเที่ยวการทำกิจกรรมต่างๆ ก่อให้เกิดขยะมูลฝอยตามมาสูง (Srijuntrapun P, 2018) พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของชุมชนในเขตเทศบาลนครภูเก็ตยังไม่ถูกนำไปจัดการตั้งแต่ต้นทาง บางส่วนเท่านั้นที่ถูกนำไปจัดการโดยหมักเป็นปุ๋ย และน้ำหมักชีวภาพ ยังคงมีขยะอาหารเป็นจำนวนมากถูกทิ้งปะปนกับขยะทั่วไป จนก่อมลพิษและเป็นที่รังเกียจ เมื่อพิจารณาในส่วนของปัจจัยส่วนบุคคลทั้ง เพศ อายุ อาชีพ ระดับการศึกษา รายได้ต่อเดือน และไม่พบความชัดเจนที่เชื่อมโยงถึงความสัมพันธ์สูงนัก และไม่พบความแตกต่างทางสถิติ ($p > 0.05$) โดยพบว่ามี ความแตกต่างทางสถิติด้านระดับการศึกษาพบความแตกต่างทางสถิติ ($p < 0.05$) เนื่องมาจากการศึกษาและความรู้ ความตระหนักถึงผลกระทบจากขยะอาหารก่อให้เกิดพฤติกรรมการจัดการขยะอาหารที่แตกต่างกัน สอดคล้องกับ อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ (2559) ที่กล่าวว่าเป็นเพราะการจัดการขยะมูลฝอยเป็นเรื่องของการรักษาความสะอาดและความเป็นระเบียบเรียบร้อยของบ้านเรือนที่ทุกคนต้องปฏิบัติอยู่แล้วไม่ว่าจะมีการศึกษามากหรือน้อย ทั้งนี้เทศบาลนครภูเก็ตควรมีมาตรการที่เป็นรูปธรรม การใช้หลัก 3 Rs (Reduce Reuse Recycle) จะประสิทธิภาพสูงหากแต่ต้องมีการติดตามผลการดำเนินงานอย่างต่อเนื่อง เช่น ในประเทศบังคลาเทศ Jarin et al., (2022) กล่าวว่าหลัก 3Rs ถูกนำมาใช้ตั้งแต่ปี 2010 หลายปีต่อมาพบว่าขาดประสิทธิภาพเนื่องจากขาดการติดตาม การประสานงานอย่างสม่ำเสมอ ดังนั้นหากเทศบาลนครภูเก็ตมีนโยบายด้านการจัดการขยะอาหารขึ้นมาแล้วส่งต่อไปยังผู้นำชุมชน กระตุ้นการสร้างจิตสำนึก ห่วงแหนชุมชนเห็นแก่ประโยชน์ส่วนรวม การมีส่วนร่วมของประชาชนอย่างต่อเนื่องจากปัญหาขยะเป็นปัญหาส่วนร่วมที่ต้องอาศัยความร่วมมือสูง (พีรนาฏ คิตติ และคณะ, 2567 ; Srijuntrapun P, 2018)

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา. (2567). รายได้จากการท่องเที่ยวมากที่สุด ในปี 2567.

<https://www.thaigov.go.th/infographic/contents/details/>

เทศบาลนครภูเก็ต. (10 มีนาคม 2568). เทศบาลนครภูเก็ต. ใน วิกีพีเดีย. <https://th.wikipedia.org/wiki/เทศบาลนครภูเก็ต>

พินนาฏ คิตติ, โสมศิริ เตชะรัตน์ และสุทธิพร บุญมาก. (2024). พฤติกรรมการจัดการขยะอาหารของครัวเรือนในภาคใต้ของประเทศไทย. *Life Sciences and Environment Journal*, 25(1), 177-188

ภัทรานิษฐ์ ศรีจันทร์พานิช. (2559). การลดขยะอาหารในครัวเรือนแบบครบวงจร. *วารสารมหาวิทยาลัยศิลปากร*, 36(3), 19-36.

สาคร ศรีมุข. (2564). ปัญหาและการจัดการขยะอาหาร (Food Waste Problem and Management). เอกสารวิชาการ สำนักวิชาการ สำนักงานเลขาธิการวุฒิสภา.

สุชานาฏ อเนกนพรัตน์. (2565). ปัจจัยที่ส่งผลต่อพฤติกรรมการสร้างขยะอาหารในระดับครัวเรือน: กรณีศึกษาเขตหนองจอกจังหวัดกรุงเทพมหานคร [วิทยาศาสตร์มหาบัณฑิต] สาขาการจัดการเทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร ภาควิชา เทคโนโลยีอุตสาหกรรมเกษตร มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.

อรพิน ปิยะสกุลเกียรติ. (2559). การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดการขยะมูลฝอยในเขตองค์การบริหารส่วนตำบลท่าแค จังหวัดลพบุรี. *วารสารบัณฑิตศึกษา*, 10(1), 106-115.

Gustavsson, J., Cederberg, C., Sonesson, U., van Otterdijk, R. and Meybeck, A. (2011). *Global Food Losses and Food Waste: Extent, Causes and Prevention*. Rome: Food and Agriculture Organization of the United Nations.

Institution of Mechanical Engineers (ImechE). (2013). *Global Food: Waste Not, Want Not*. London: Institution of Mechanical Engineers.

Jarin, D.T., Sara, H.H., Radia, M.A., Hema, P.S., Hasan, S., Urme, S.A., Audia, C., HaSan, M.D., & Quayyum. (2022). An overview of progress towards implementation of solid waste management policies in Dhaka, Bangladesh. *Heliyon*, 8(4): 1-11.

Srijuntrapun, P. (2018). Appropriate participatory food waste management in the World Heritage Site, the Historic City of Ayutthaya. *Kasetsart Journal of Social Sciences*, 39(3): 381-386.

UN News Center. (2013). Nearly 870 million people chronically undernourished. [Online]. Retrieved February 24, 2018 from <http://www.un.org/apps/news /story.asp>.